

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Joi'a și Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6' cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 77.

Brasiovu 23/11 Octobru

1873.

Brasiovu 23 Oct. n. 1873.

Aruncandu ochii preste orizontele politicu alu Europii, te intempina indata nisce nuori pregnanti de una furtuna reslatita, care in seriositatea porniriloru din t6te partile amenintia cu o descarcare plina de fatalitatele unei incaierari generali. Reactiunea ajunsa la putere disponibile prin t6te statele europene tace si face, precandu liberalismulu a implutu athmosfer'a politica cu lamentarile asupra indiscretiuniloru, cu cari lu tract6za reactiunea.

Ac6sta potinte in aliantie cu monarchismulu sta gat'a a sventur6 republicanismulu resolutu in catramulu desilusiuniloru sale, care amenintia cu focu si sabia totu pentru pac6 europ6na; incependu dela Sen'a Franciei, care fumega cu focu si puti6sa, dela Ebru, care s'a prefacutu in sange, pana in desiertele Siberice, toti reclama parol'a nedumeritei disjunctiuni: „S6u totu s6u nimicire. Nationalitatele amenintiate in existintia vietii loru politice reclama dreptate fora a fi audite.“ De patru ani de dile Europ'a arm6za mereu si nu inc6ta si astadi a -si reversa tesauerele pe ferulu, ce rebel6za metalele. Antagoni'a intre statu si beserica a ajunsu a amenintia tronuri, cum vedemu, ca amenintia in antepostu Pontificele romanu tronulu Prusiei in scris6rea catra imperatulu Germaniei din 7 Augustu a. c., candu lu intr6ba, d6ca mesurile de distructiunea catholicismulu nu distrugu fundamentulu tronulu? adaugundu, ca vorbesce cu francheti'a si energi'a, cu care se crede obligatu facia cu orcine a primitu botezulu; 6r' imperatulu ei respunse cu datu 3 Sept. ca o parte a poporulu catholicu cu prelati in frunte a inceputu a turbura pacea, agit6za la revolutiune, elu inse va sustien6 auctoritatele si protest6za in contra asertiunii papei, ca orcine a primitu botezulu apartiene papei dicundu: Credenti'a evangelica nu permite recun6scerea altui midilocitoriu afara de Christosu; 6cca si resbelulu relegendariu -si arata unghile.

Unu ventu volburos se pornesce efenatu din sinulu partiteloru Franciei de calibrulu atinsu mai susu si diu'a in care conservativii monarchisti voru prochiam6 pe c. Chambord de rege alu Franciei, va fi semnalulu: „Vincere, aut mori,“ nu numai intre partitele politice ale Franciei, ci intre t6te in t6te statele, ca t6te ast6pta apa pe m6ra dela o cutrierare generale. Straformarile cele mai capitale potu nasce din undulatiunile porniriloru resolute, si ferice de cei ce se voru sci folosi de tempu si ocaziune pentru securitatea propria.

C. Chambord s'a invoitu cu pretensiunile monarchistiloru legitimisti, si la readunarea parlamentulu in Franci'a va es6 partit'a respectiva cu alternativ'a: monarchia ori republica si invingundu, regele se va proclam6; apoi „fata viam invenient,“ ca-ce totulu va fi engagiatu pentru principia, si de adi se si potu si presimti pregatirile ordinate la arme. Germani'a, Russi'a si Austri'a intielese, s'au alaturatu si regele Italiei pentru sustienerea principialoru sale spre executarea planuriloru intielese in generale si in speciale. —

St6mete se afla, Austri'a cu dreptulu de protectoru alu religiunii catholice in imperiulu turcescu, inca de pe timpulu pacii dela Carlovitiu 1699 20 Iun., are ocaziunea la mana a eredi in Turci'a, candu va fi turburele pornitu. Alta st6ma se afla la p6rt'a de feru, uude inginerii sei abia sosira spre a sparge cataractele cu lucratorii, candu indata si-

fura alungati cu forti'a de pre territoriulu Serbiei si alu Romaniei, pentruca ac6ste state nu fura consultate ma neci intrebate de ac6sta regulare a Dunarii, ci totulu se planuise numai intre Austri'a si Turci'a, cu t6te, c6 principatele -si reclamasera dreptulu autonomiei sale. Aici inca e de reparatu on6rea de state, c6 si incontra memorandumulu turcescu, ce blam6za pe c. Andr6ssy pentru amesteculu si agitatiunile pretinse, ce le sumutia in Bosni'a. De aici miscari si ordini de pregatiri si de o parte si de alta. — —

Tocma in momentulu acesta se sc6la si partit'a vechia conservativa, Sennyey, Apponyi, care dice, ca a sositu timpulu de actiune, se intielege, ca pentru a resturn6 regimulu si alu trage la sene, de unde partit'a deakiana se aduna in conferintia spre a sprijini pe regimu. Cine scia ce va aduce diu'a de mane celoru ce dormu in latergia. — —

Scurta recensiuine.

Dictionariulu limbei romane, dupa insarcinarea data de catra societatea academica, elaboratu c6 proiectu de A. T. Laurianu si F. Maximu, dela lit. F' inainte pe langa colaborarea altoru cinci membrii ai numitei societati, se afla in manile publiculu apr6pe diumetate, 8-o mare (formatu de lexiconu) in 15 fasciclii, pagine 1168, si va urm6 in cateva dile fasc. 16. Acestu opu, din care au esitu pana acuma preste 90 c6le (inclusive Glossariulu), va trece de parte preste promissele 100 de c6le. Caus'a principale a cresterii dictionariulu in marimea sa se p6te afl6 mai de apr6pe, nu atatu in adoptarea de neologismi, precumu se credea la inceputu dupa esirea primiloru fasciclii, catu mai virtosu intru impregiurarea d6mna de cea mai apriga luare aminte, ca in decursulu lucrarei si a studiiloru filologice, la care s'au supusu comisiunea lexicografica si colaboratorii sei, s'a descoperitu, se mai descopere si 6resicumu se desgr6pa multime de thesauri ai limbei, mai virtosu in idiotismi, in frase, proverbiala, care merita, precumu disese d. Cipariu in a. 1867, c6 se le culegi una cate una, precumu se culegu grauntiele de auru din arin'a riuriloru aurifere. Noi nu ne-amu cunoscutu pana acilea avutiile si frumsetiele limbei n6stre; de aci incolo avemu se ni le cun6scemu si se le admiramu, de si inca nici acuma nu se voru ved6 strinse t6te la unu locu, in acestu proiectu, ci voru veni altii dupa acesti colaboratori, cari amblandu pe calea batuta de ei, voru mai adun6 inca mari avutii, mai virtosu dupa ce ne vomu desveti6 se punemu temeiu totu numai pe numerulu mare s6u micu alu materialelu cruđu, alu cuventelor s6u vocabuleloru simple, ci vomu reflect6 cu de-adensulu la minunat'a loru coordinatiune c6 se dicemu asi6, architectonica, la eleganti'a cea firsca a sintacticei n6stre asia, precumu se observa aceea la poporu in t6te partile si classile, in care limb'a n6stra este scutita de corrupt6ria influentia a limbelor straine.

S'a disu din mai multe parti, ca membrii comisiunei lexicografice prea suntu passionati pentru radicalismu in limba. Nici noi nu negamu, ca din acestu punctu de vedere critice i s'a datu ocaziune de a -si indeplin6 functiunea sa cu conscientia; amu auditu inse si pana acilea critici severi si competentii (de criticastrii nu e vorba), cari candu mus-

tr6 radicalismulu, admir6 inse descoperirile facute in limba. In fruntea acestora sta pana acumu, anume in capitala, dn: A. O.

Merita inse a intreb6 la loculu acesta, ce dice si publiculu lectoriu. Elu a respunse prin unu numeru preste 600 de abonati, cari au platitu efectivu, mai inainte de a ved6 cartea intr6ga, 6r' numerulu acesta se adaoze mereu, ceea ce la noi, c6 si la alte pop6ra de conditiunea n6stra, este adeverata raritate, ori-candu e vorb'a de carti sciuntifice.

Pretiulu in abonamentu este de 2 napoleoni s6u 40 lei noi, pretiu f6rte moderatu pentru unu opu de circa 180 c6le tiparite cu garmondu, si pretiu nullu in comparatiune cu laborea de feru, ceruta la compunerea lui. Dupa esirea intregulu opu va trebui se se adaoze, celu pucinu cu 1 nap. Se p6te prenumer6 de a dreptulu in Bucuresci la d. Dim. Jarcu, vechiu professoru si cassariu alu societatiei academice (strat'a pensionatulu nr. 12), asemenea si la redactiunea Transilvaniei, in Brasiovu, la librari'a Juliu Spreer (mainainte S. Filtsch) in Sibiu, la Ioanu Stein in Clusiu. Dela 10 esemp. se d6 1 gratis, dela 50 se dau 15%, dela 100 20%.

Cu spese din fondurile societatiei academice s'au mai publicatu si urmat6riile opuri:

Annalile, a. I lei n. 4; a. II l. 2; a. III l. 2; a. IV l. 2.50; a. V partea I l. 1; partea II l. 1.

Grammatica limbei romane, partea analitica, de Tim. Cipariu l. n. 5.

Corneliu Tacitu, trad. de G. Munteanu l. n. 6.

Juliu Cesare, Comentaria, trad.; pretiu?

Operele lui Dim. Cantemiru, Descriptio Moldaviae, tom. I l. n. 4.

Aflarea si ficsarea reguleloru limbei, adunarea cu diligentia de albina a tesauerele sale, formarea ei prin traductiunea classiciloru, suntu totu atatea conditiuni essentiali ale vietiei nationale, pe care nu ar' trebui se le perdemu nici pe unu momentu din vedere. Era unu tempu, unde betranii nostrii ardea de dorint'a de a ved6 traducunduse classicii in limb'a n6stra. 6ta ca se traducu; 6cca premie frum6se care se punu pentru traducerea loru. Remane c6 literatii nostrii se apuce ocaziunea cu ambele mani, 6ra publiculu lectoriu se invetie si se scia apretia generositatea si patriotismulu Mecenatiloru, c6 si fatigele si meritele literatiloru. Pre catu tempu nu vomu studi6 pe classicii, nu care cum-va se credemu, ca vomu fi in stare de a juc6 in lume rola nationale si politica in adeveratulu sensu alu cuventulu *). B.

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA,

conformu decisiuniloru luate in sesiunea sa din a. 1873, publica urmat6rele concursuri:

A. Premiulu Zappa.

Pentru cea mai buna lucrare a unei sintactice romane cu program'a si conditiunile urmat6rie:

*) Unu exemplu despre apretierea classiciloru. Societatea acad. romana tiparise pe Tacitu cu spesele sale, inse asi6, c6 folosulu, se tr6ca la veduv'a si la orfanulu repaus. G. Munteanu remasi fora a-vere. Din 400 exemp. lasate aici pentru veduv'a s'au vendutu 10, di: diece exemplarie!! Numai cu cate 2 fl. 80 cr. 40 c6le. Red.

I. Program'a. Partea sintactica a gramaticii limbii române va cuprinde:

1. O introducere generală în care se vor stabili prin exemple trase atatu din limb'a proprie, catu și din alte limbe, mai verosimil din limbele clasice și surori cu a noastră, diversele relațiuni în care se pot pune conceptele spre enunțarea cugetarilor, stabilinduse totu-deodată și terminologia sintactica cea mai buna ce s'ar' poté dá dupa cele mai noue lucrari gramaticale.

2. Sintaxea specială a limbii românești, în care se se dezvoltă în detaliu toate modurile de expresiune a fii-careia din relațiunile stabilite în partea generală, cautandu se se de pentru fii-care modu de expresiune ecsemple numeroase atatu din limb'a populară, catu și din cartile noastre cele mai bune scrise, vechi sau noue, producunduse la fii-care modu de expresiune a unei relațiuni sintactice și idiotismele limbii, alaturanduse fii-care din aceste forme de expresiune cu cele analoge limbii mai alesu românești, cautandu în fine pe d'o parte se se aléga cele mai corecte expresiuni, ér' pe de alta parte se se puna în vedere solicismii și frazele neadmisibile în limb'a noastră.

3. Topic'a romanéscă, în carea se va stabili pe d'o parte care este construcțiunea romană comună, ér' pe de alt'a se voru aretá abaterile dela această construcțiune, punenduse în lumina, prin ecsemple îndestulătoare necesitățile de expresiune din cari nascu inversiunile construcțiunii comune.

4. Regulele detaiate de ortografia, cum și de punctuațiune.

5. Unu conspectu istoricu alu diverselor fraze, prin cari a trecut limb'a romanéscă și sintaxea ei, pentru ca din acest'a se se traga concluziuni asupra calitatiloru generalu ale frazei românești.

Acestu conspectu inse nu se cere de rigóre, ci se lasa în voi'a concurentiloru.

II. Condițiunile concursulu sunt:

1. Marimea opului are se fii celu pucinu de 20 de cõle tiparite cu litere garmond.

2. Terminulu pusu, candu manuscriptele concurentiloru au se fii tramise societatii, este 30 Iuliu 1876.

Manuscriptele venite în urm'a acestui terminu nu se voru luá în considerațiune.

3. Manuscriptele voru fi scrise în modu legibile de mana straină, paginate și legate în fasciculu.

Pre pagin'a antaia voru portá o devisă în verce limba, scrisă asemenea de mana straină.

Aceesi devisă se va scrie și pe unu plicu sigilat cu sigillu fora inițialele autoriului, în care plicu se va aflá închisu numele concurentulu.

4. Manuscriptele se voru cercetá și judecá de secțiunea filologica, care va propune societatii academice, în ședinț'a plenaria, primirea aceluia din operate, care va satisface programei.

Manuscriptele respinse se voru pastrá în archivulu societatii pana ce se voru reclamá de autoriiloru, alu caroru nume remanu necunoscute, fiindu ca plicurile ce le voru cuprinde nu se voru deschide.

5. Premiulu destinat pentru cea mai buna lucrare va fi diece mii de franci.

B. Premiulu Zappa.

Pentru cele mai bune traducțiuni din autoriu clasici, greci și latini:

Pentru autoriu:

I. Ciceronis philippica II. dela începutu pana la cap. XX inclusivu.

2. Titi Livii, cartea XXIII. dela începutu pana la cap. XVI inclusivu.

3. Plutarchi Tiberius Grachus întregu.

4. Polybii cartea II. dela începutu pana la cap. XVI inclusivu.

5. Dionis Cassii, cartea LVII dela începutu pana cap. XII inclusivu.

6. Dionysii Halicarnassensis cartea I dela începutu pana la capu XII inclusivu.

7. Sallustii Jugurtha dela XXIV pana la XLVIII inclusivu.

II. Condițiunile sunt următoarele:

1. Traducțiunea va fi într'o limbă romanéscă, catu se poté de curată și elegantă, cautandu a se reproduce în traducere calitățile autoriului tradusu.

Traducătorii suntu detori a dá note critice asupra diferiteloru mențiuni ale locurilor obscure din textu, cum și note explicative asupra termini-

loru tehnici și numelor proprie, cari ocu în textu autoriului.

2. Manuscriptele venite mai tardiu de 10 Iuliu 1874 nu se voru luá în considerațiune.

3. Manuscriptele voru fi scrise catu se poté de corect și legibile, inse nu de man'a traducătorulu, ci de alt'a straină, bine cusute într'unu fasciculu și paginate. În fruntea manuscriptulu se va scrie o devisă în veri-ce limbă și totu cu mana straină. Pe langa manuscriptu se va alaturá și o scrisóre închisă într'unu plicu, sigilată cu sigillu fora inițialele autoriului, adresată presiedintelui societatii academice și portandu în afora devis'a manuscriptulu scrisă totu cu mana straină, ér' în întru numele autoriului traducțiunii.

4. Manuscriptele se voru censurá și judecá de secțiunea filologica, care va propune societatii, în ședinț'a plenaria, adoptarea aceluia dintre operate, care va meritá premiulu destinat pentru aceste lucrari.

5. Manuscriptele nepremiate se voru pastrá în archivulu societatii pana ce se voru reclamá de autoriiloru, ale caroru nume remanu necunoscute, fiindu ca plicurile ce le voru cuprinde nu se voru deschide.

6. Premiulu pentru cea mai buna traducere de 20 pagini va fi în genere de lei noi 120, ér' pentru 20 pagini din Dyonisiu de Halicarnasu séu din Dione Casiu lei 100.

7. Celu ce va obținé premiulu cá celu mai excelent traducătoriu alu celor 20 de pagini, de cari e vorb'a în articólele precedente, va fi însărcinat de societate a face traducțiunea autoriului întregu cu premiulu fissatu de lei noi 120, séu 100 pentru fii-cari 20 pagini.

8. Traducătorulu astufeliu însărcinat de societate va fi detoriu a urmá lucrarea cu aceesi diligență, exactitate, eleganță și puritate de limbă, cu care a facutu și prob'a premiata.

Elu va fi detoriu a dá pe fii-care anu câte 200 pagini de traducere din editiunea luată de norma.

Traducțiunea se va examiná de secțiunea filologica a societatii și aflanduse conforma condițiuniloru de mai susu, se va dá la tipariu, éra traducătorulu se va răspunde remuneratiunea cuvenită.

La casu inse candu traducțiunea n'ar' corespunde condițiunile stabilite, ea se va tramite autoriului cu observațiunile facute de secțiunea filologica și cu invitațiunea de a o emendá.

10. Candu traducătorulu din orice cauză n'ar' mai continuá lucrarea, atunci se va publicá din nou concursu de proba în condițiunile de mai susu.

11. Autoriu clasicu, care trece peste 500 pagini se va împarti între mai mulți concurenți ce voru esclá la concursu.

12. Tiparierea autoriloru tradusi se va face de societate în 1000 ecsemplarie formatu în octavu ordinariu, cu litere garmond și pe chartia alba curată, dupa unu modelu alesu de societate.

Formatulu adoptatu, literile și chartia aprobata voru servi pentru toti autoriu tradusi și tipariti cu spesele societatii.

Pretiuulu unui ecsemplariu, scosu la vânzare, se va defige în reportu cu spesele facute cu traducerea și tiparierea lui, asiá cá din vânzarea primei editiuni se ésa și se se încasseze cu procentele loru toti banii dispensi cu această editiune.

13. Traducătorii operiloru premiate de societate suntu liberi a scõte un'a, a dóu'a editiune din traducțiunea faoută de densii inse numai dupa trecerea antaiei editiuni facute de societate, ei remanu proprietari pe traducțiunile loru.

14. Candu societatea va aflá de cuviinț'a a face o nouă traducțiune din unu autoriu dejá tradusu și publicatu cu spesele ei, ea va fi liberă a procede la acést'a fora cá antaiulu traducătoriu se aiba dreptulu de a se opune.

C. Premiulu A. Odobescu.

Pentru cea mai bună lucrare istorică asupra originii Daciloru cuprindendu:

I. Cercetari asupra popóraloru, cari au locuitu țerile române d'a stang'a Dunarei mai înainte de concist'a acestoru țeri de catra imperatulu Traianu.

Aceste cercetari voru fi îndreptate:

1. Asupra geografiei antice e Daciei, din timpulu anterioru asiediaminteloru române dintr'ins'a;

2. Asupra originei, denumiriloru și distincțiuniloru etnografice ale popóraloru, cari au locuitu aceste țeri;

3. Asupra religiunii, institutiuniloru, legiloru, usuriloru și gradulu de civilizațiune ale acestoru popóra, avenduse în vedere și monumentele de orice natură s'au potutu pastrá dela densele.

Asupra vestigiiloru remase din limbele loru, concurenții voru trebui se estraga notiuni pe catu se poté mai complete din autori antici, eleni și latini, cari au atinsu aceste subiecte, și totu-odată se supuna la o critică comparativă plină de atenziune toate opiniunile principale emise de invetiții istorici și archeologi moderni asupra materiiloru din programa.

Printr'unu asemenea studiu concurenții voru trebui se-si formeie o opiniune critică, pe care o voru întemeiá pe arguminte științifice.

II. Scrierea va avé o distribuțiune sistematică; ea va fi redésă în limb'a romană, cu unu stilu curențu și limpede. Testulu disertatiunii va avé o întindere aprosimativă cá de 200 pagini în octavu de tipariu cu litere garmond. Calitatea și estensiunea notelor anesate la testu suntu lasate la dispușetiunea autoriului.

III. Manuscriptele voru fi tramise la delegatiunea societatii academice, curatu descrise de mana straină, fara a portá numele autoriului, ci numai o devisă scrisă atatu pe manuscriptu, catu și pe unu alaturatu plicu sigilat, care va conține numele și adres'a autoriului.

Disertatiunile voru fi judecate de societatea academică, care va decerne premiulu aceleia, care va fi recunoscută, ca satisface toate condițiunile programei.

IV. Fiindu ca în terminulu de 15 Iuliu 1873, defiptu prin antai'a publicațiune a acestui concursu, nu s'a prezentatu nici unu concurentu, de aceea se pune unu altu terminu pentru 30 Iuliu 1874; éra premiulu primitiv de lei 1000, adausu cu procentele ce dá acestu fondu pana la menționatulu terminu, cumu și cu alti 564 lei, ce a mai donatu A. Odobescu, va fi de lei 1844.

D. Premiu din fondulu A. Fetu și din economiele societatii.

I. Unu premiu de 4,000 lei pentru confecționarea celei mai bune charte geologice a dóu'a județii ale României, din cari unulu de dincõce și altulu de dincolo de Milcovu.

II. Unu premiu de 2000 lei pentru studiulu geologicu chimicu și economicu alu principaleloru localități, unde se afla petroleu și carbuni fosili în judeciile Prachova și Dambovită.

III. Unu premiu de 16,000 lei pentru studiarea și analiza apaelor din 15 fontane ale țerei.

Terminulu concursulu pentru fii-care din aceste lucrari e defiptu pentru 30 Iuliu 1875, pana candu concurenții au se-si tramita elaboratele loru catra presiedintele societatei cu acelesi formalități ce s'au prescriu mai susu și pentru alte obiecte de concursu; manuscriptele venite mai tardiu de 30 Iuliu 1875 séu fara formalitățile cerute nu se voru accepe.

Programele pentru aceste lucrari suntu:

I. Pentru studiulu geologicu alu unui judeciu concurențele e datori:

1. Se faca descrițiunea topografică a judeciulu.

2. Se arete ce terenuri, ce strate se gasescu în acelu județiu, indicandu natur'a locurilor fii-carui stratu și fosilele, pe care se baséza pentru determinarea loru.

3. Se faca o secțiune lungitudinală și alt'a transversală a judeciulu, precumu și secțiuni de diferite accidentie ale crustei globulu ce se potu afla în acelu județiu.

4. Se faca chart'a geologică a judeciulu.

5. Se aduca o colecțiune de rocele caracteristice.

II. Pentru studiulu geologicu chimicu și economicu alu principaleloru localități, unde se afla petroleu și carbuni fosili, din judeciile Prachova și Dambovită, se cere dela concurenți:

1. În genere, studiulu petroleulu indigenu, pecur'a, cër'a de pamentu, oleiulu terosu fosile, în aceea ce privesce constituțiunea, compusetiunea și proprietățile lui chimico-technologice, exploratiunea și aplicațiunea industriale împreuna cu derivatele lui.

2. În specia: a) Determinarea proprietățiloru fizice ale petroleulu indigenu; comparațiune cu petroleulu americanu și europénu din alte state; b) Ce constituțiune și ce proprietati au productele de destinațiune ale petroleulu la temperatur'a 120 Celsius pana la 350 C. și gruparea acestoru pro-

ducte și determinarea cantitativă după volumine și procente, — aplicatiunea lor; c) Determinarea produselor licide cele mai voatile, adică a aetherilor petrolini, — proprietățile și aplicatiunea lor;

d) Petroleul indigen conține parafine? Determinarea cantitativă; e) Petroleul indigen conține Determinarea cantitativă; f) Petroleul său smolă conține produse din grupul alcalilor monoatomici din seriile 7, adică thenolul, benzina, acidul carbonic, pherylamina? Determinarea lor cantitativă și constitutivă; g) Conține smolă de petrol, înainte sau după estragerea parafinei, gaze hidrocarbure, cari se pot întrebuiți că luminătoriu aerifer? În cazul pozitiv se execută determinarea calitativă și cantitativă a acestor produse gaze. Descrierea în modul cel mai practic a aparatelor de estragere a gazelor combustibili luminătorie pentru aplicatiunea că gazu de luminat aerifer în industria (usina de gaz aerifer de petrol); h) Conține petroleul indigen său smolă de petrol corpuri de natură desinfectată? În stare nativă sau după oarecare preparare? i) În ce mod și cu cari medii se pot strânge mai complet și mai curând gazul fluid de petrol înflăcărât, spre exemplu incendiul produs prin acest corp anume photogeră, pinolină? etc.

III. Pentru studiul apelor minerale din 15 fontane se cere:

a. Operațiuni de procedere de executat la izvor (la fața locului):

1. Prinderea gazelor libere cari se degajă din fontana (în flacăra sau tuburi închise prin chalumaux) în număr 2—4. 2. Receptiunea apei pentru determinarea acidului carbonic liber și semi-liber și ale lor combinațiuni după metoda lui Recenius. 3. Receptiunea apelor minerale pentru determinarea corpurilor fișe organice și anorganice. 4. Determinarea cantitativă a acidului sulfuric liber și semi-liber și disoluit, în cazul când s'a constatat calitativă, prezența lui. 5. Determinarea suflo-metalelor la fața locului prin gazometria. 6. Determinarea sulfidelor. 7. Determinarea corpurilor organice volatile după Fresenius. Determinarea sau prinderea apei după Bunsen în flacăra cu amoniac, chlor, calcium sau chlor-baryum. 9. Prezența combinațiilor de protoside de fier, cari trebuie determinate volumetric la fața locului prin hypermanganat de potasă. 10. Determinarea temperaturii în două diferite perioade și de trei ori pe zi. 11. Determinarea temperaturii esteriore. 12. Determinarea proprietăților fizice. 13. Determinarea proprietăților chimice. 14. Analisă calitativă a corpurilor gaze, a corpurilor organice volatile și nevolatile și corpurilor neorganice fișe. 15. Remasita corpurilor fișe trebuie determinată după metoda lui Bunsen (Roscoe). 16. Receptiunea și analisă asediamentului fontanei. —

β) Operațiuni și procedari de executat în laboratoriu.

1. Determinarea pondului specific. 2. Determinarea iodului, bromului, chlorului pe cale volumetrică. 3. Determinarea gazelor hidrocarbure, sulfurice, a azotului hidrogenului, acidului carbonic și oxigenului prin metoda gazometrică alu lui Bunsen. 4. Determinarea acidului sulfuric și a acidului silicic pe cale ponderabilă. 5. Determinarea combinațiilor de fier pe cale volumetrică. 6. Determinarea baselor alcaliilor de pământ și a causticilor, spectroscopic, sau pe cale ponderabilă, sau a alcaliilor fișe prin volumetrie. 7. Determinarea metalelor după metoda lui Bunsen. 8. Determinarea acidului organic sau anorganic după Fresenius. 9. Determinarea și calculul cantităților în total al corpurilor fișe. 10. Calculul datelor cantitative al corpurilor în parte și ale corpurilor necombinate în cifre originale. 11. Calculul cantitativ al datelor obținute din corpurile combinate. 12. Calculul gazelor obținute atatu alu celor libere, cât și a celor combinate sau semi-combinate. 13. Calculul corpurilor fișe și alu acidelor cum și alu gazelor în compuzetiune, după cum se afla conținute în apă scotită din 100⁰, sau din 1000¹⁰⁰ parti apă sau de un'a oca. 14. Studiul terenului său geologic a fontanei. 15. Floră impregiurului fontanei. 16. Istoricul.

E. Premiul Zappa.

Pentru cea mai bună lucrare asupra formațiunii cuvintelor în limbă română prin compuzetiune și derivatiune:

1. Programă.

Tratatul va cuprinde: a) O parte generală,

în care, prin exemple luate și din alte limbi în legătură de cumnată cu a noastră, și mai ales din limbile clasice, se vor defini și explica principiile formațiunii cuvintelor atatu prin sufixe sau derivatiune în întelesu mai strinsu, cât și prin prefixe sau compuzetiuni; b) O parte specială, care va avea de obiectu formațiunea prin sufixe a cuvintelor limbii românești și care se va întinde:

1. Asupra formațiunii cuvintelor prin sufixe sau derivatiuni, cum: mor-ariu (din mōra.) fer-icare (din feru.) strimt-ore (din strimtu.) vac-utia (din vaca), parentescu (din parinte.)

Pentru fie-care sufixu se va stabili prin numeroase exemple: a) la ce gen de cuvinte se afige; b) deca are una singură formă sau mai multe; c) care este întelesul cel mai general alu lui; d) cari sunt însemnarile accidentale ce mai pōte lua; e) în casurile în cari întelesul unui sufixu pare a se atinge cu întelesul unui sau mai multor sufixe, care e diferența care le distinge; f) cari din sufixe, sunt românești, cari nu; era la acelea cari, de și românești, par prin transformările fonetice ce au potutu lua în limbă noastră, a se departă de corespondențiile lor în celelalte limbi românești, se se demostre cu probe indestulătoare acele transformări; g) în fine atatu în respectul formei, cât și alu întelesului se vor compara sufixele românești cu cele corespondenție din limbă latină și din alte limbi surori.

2. Asupra formațiunii cuvintelor cu prefixe sau compuzetiuni, cum: ap-punere, op-punere, des-punere, com-punere, ne-fientia, in-famu, etc.

Pentru fie-care prefixu și totu-deuna în comparațiune cu limba latină și alte surori se va stabili prin numeroase exemple: a) la ce gen de cuvinte se punu; b) ce transformări fonetice suferă; c) care e întelesul lui general; d) cari sunt însemnarile speciale și derivate ce mai pōte lua; e) care e în fine diferența de întelesu a unui prefixu, întru câtu pare că se atinge cu întelesul altui prefixu.

3. Asupra formațiunii cuvintelor prin compuzetiunea a două cuvinte, cari esprimă fie-care un conceptu bine definitu, cum: cod-alb, bat-jocura bine-cuventare, lucé-feru, casca-gura, perde-véra, etc., cantându a-se stabili prin comparațiune cu latina și alte limbi surori, până la ce grad limbă noastră e susceptibilă de asemenea compuzetiune, și cari anume sunt legile și tipii acestor formațiuni.

II. Condițiuni:

1. Marimea operatului va fi aprosimativu între 15—20 cōle de tipariu, formatu ordinariu cu litere garmond.

2. Terminul concursului, cându manuscrisurile au să vină în cancelariă societății academice, este la 30 Iuliu 1874. — Cele venite mai tardiu nu se vor lua în considerațiune. — 3. Manuscrisurile se cere să fie scrise curate, legibile și de mână strâna, bine legate în fascicule și paginate. 4. În fruntea manuscrisului va fi scrisă una deviză sau motto în orice limbă și totu-deuna de mână strâna. 5. Pe lângă manuscrisul se va alatura și o scrisoră închisă în plic sigilat cu sigiliu fără inițialele autorului, adresată către societatea academică și portându pe densă de afora deviză manuscrisului scrisă érași de mână strâna, érá în întru numele autorului. 6. Manuscrisurile se vor censura și judeca prin secțiunea filologică, care va propune societății academice, în ședința plenară, premiarea aceluia dintre operatele venite, care va merita premiul destinat pentru această urcare. 7. Manuscrisurile nepremiate se vor paștră în arhivă societății până ce se vor reclama de autorii lor, ale caror nume rămân necunoscute, fiindu că plăcurile ce le vor cuprinde, nu se vor deschide. 8. Premiul deșptu pentru această lucrare din procentele fondului Evanghelie Zappa este de lei noi 1500.

București, Octombrie 1873.

Asupră celor scrise de d. G. Baritiu în nr. 73 alu „Gazetei,” că răspunsu la corespondența din nr. Gazetei 66, nu voim a ne luă la cërta cu eminentul publicist, ci-i vom spune numai pe scurtu, cumca în acea corespondență nu érá vorba de revelarea unor secrete politice, nationale, administrative sau de cabinetu, ci numai de tăcerea presei despre activitatea și lucrările societății academice române, o tăcere mai adună că alta-data; prin urmăre nu era trebuința de acele espectoratiuni.

Înse d. Baritiu ocolesce unu punctu importantu din acea corespondență. D-sa, fie că privatu, fie că membru alu societății academice, trebuie să fie aflatu: pentru ce societatea sau delegatiunea ei n'a trimis din operele sale, spre vânzare și în Italiă, unde, afara de considerațiunile de ginte, unu Ruscalla, Amante, De Sanctis ș. a. filologi și istorici, se ocupa cu multu interesu de limbă românească. Cu unu interesu viu și simpaticu, érá nu în bataia de jocu, cumu făcra unii dintre nemti.

Fi-va și acést'a vre-unu secretu, pus sub protecțiunea discretiei?

Expositiunea universală dela Viena.

(Urmare.)

Turciă. Partea rezervată Orientului fiindu una din cele mai atractive ale expoziției, trebuie să continuăm examenul nostru cu Turciă, Chină, Japonulu și Persiă, înainte de a studiă Occidentulu.

Ne aducem aminte că în expozițiunile precedente la 1862 și la 1867, Orientulu nu expuse de câtu câte-va probe și industriă sa, adică în proporțiuni insuficiente pentru a judecă gradul civilizațiunii sale. Asta-data, între celelalte, secțiunea otomană ocupa unu locu foarte importantu, aprōpe 2,938 metri patrati, aprōpe a treiă parte a locului ocupatu de Franciă, și nu este nimicu golu. Diversitatea colorilor, pitorescul costumelor, manequinurile reprezentându diversele tipuri ale tuturor populațiilor locuie în Turciă, cu costumele și armele lor; tōte aceste reproducțiuni esacte făcu negresitu ună mare impresiune asupra vizitatorului, cu atatu mai multu că în genere, în aceste expozițiuni, publiculu se afla cu totulu străin în acestu miolocu orientalu. Ideeă ce a condusu pe comisiunea otomană să adune astufeliu ună colecțiune foarte completă de tipuri nationale, este foarte norocita. Studiulu și examinarea țierei devine mai facilă. Fie-ne permis să spunem, cu această ocașiune, că gasim această idee aplicată și în mai multe alte secțiuni precumu și în secțiunea română unde se afla manequinuri — tipuri de țierani romani și de soldați etc., tōte acestea înlesnescu studiulu moravurilor și obiceiurilor unui poporu. Dér' se revenim la galeriă otomană dela care ne departaserăm cu nișce considerațiuni generale. Aci vedem tōte uneltele de gospodăria, de agricultură și de viața interioară. Aceste unelte foarte primitive, negresitu, puciu în reportu cu confortabilulu modernu (olarie și alamarie) prezintă înse unu interesu destulu de viu prin formă lor variată. Cate una-data chiaru gasim prinr'ensele unele cari sunt de unu lucru destulu de perfectu, în ceea ce privește finetă detațiilor. Apoi unu caru mare coloratu în roșu și ornatu cu poleeli, care negresitu trebuie să serve că se transporte și să plimbe femeile din haremuri. Efectulu produsu de acestu caru este foarte originalu, înse trebuie să recunoscem, din nenorocire, că ramură „caratiloru” este cu totulu înapoiată. În genere mai în tōte produsele expuse, astufeliu că jucării de copii, unelte de bronz și de cositoru, gasim pretutindenea statu quo unde a rămasu progresulu industrialu în Turciă. Numai sub unu singuru reportu, această țiera rivalisă cu Europei și le trece chiaru cate una-data înainte; în acea ramură a industriei care cuprinde țesatură covōrelor și a metasei. Vom vorbi în specialu despre această ramură.

A insistă asupra importanței produselor pământului Turciei, ne pare de prisos, în sensulu acést'a că de multă vreme granele și porumburile ce produce sunt cunoscute și pretiuite în totu universulu. Vom reveni înse asupra lor cându vom vorbi despre Romaniă agricole și despre statistică comerțului exportatiunii. Deca produsele industriei propriu dize sunt de siguru inferioare cu multu celor expuse de alte țieri, trebuie înse să marturisim că agricultură, economiă forestieră, cultură gandaciloru de metase sunt reprezentate în unu modu foarte abundent și avutu.

Astufeliu potem vedé tōte feliturile de lemnu ce posedă Turciă și Anatoliă, vedem expusă și ună colecțiune foarte variată de vinuri.

Dér' mai antai de tōte trebuie să admirăm partea cea mai importantă a expoziției turcesci, acea rezervată metasurilor, fructelor uscate și tutunurilor asia de multu și cu dreptu vestite, cari se afla acolo expuse cu tōta prodigalitatea, ba chiaru profusiunea, ce se cuveniă pentru a atesta avutiă

imensa a productelor acestei clime fericite. Fara se exageram de locu laudele ce Turci'a datoresce numai fertilitatii naturale a solului seu, potemu affirmá, ca sub reportulu acestoru producte, Turci'a tiene de siguru una din cele d'antau locuri printre statele expozante.

Parasindu sectiunea, inaintamu in tind'a principala (galeria cea mare) unde mai suntu obiecte apartinendu sectiunii otomane. Intre altele, admiramu dóua caicuri séu barca, unu feliu de imbarcatiuni usióre, de unu lucru perfectu, care probéza ca Osmanlii justificá, prin gustu si perfectiune, reputatiunea loru de magistrii in art'a constructiuniloru nautice. Scimu ce suntu acele usióre caice, demne rivali ale gondoleloru Venetiei, cari se strocóra cá nisce sageti rapedi pe tiermurile incantátore ale Bosphorului. Afara de unu planu fórte frumosu alu orasiului Ierusalimului de una executiune perfecta, mai avemu inca se mentionamu, in modu cu totulu particulariu, una opera de aplicatiune fórte interesanta, unu planu in reliefu imensu, fórte esactu alu Bosphorului si Constantinopolei. Acésta lucrare, adeverata capo-d'opera, este executata cu chiertuieála baronului Hirsch, concesionarulu drumului de feru turcescu. Acestu planu mesóra 14 metri lungime pe 4 largime. Planulu insusi pusu orisontalu compórta tóte undulatiunile tiermuriloru si tóte sinuositatile capitalei otomane. Drumurile cele mai mici, satele in fundulu vailor, padurile, riuletiele, tóte indicatiunile suntu fórte bine insemnate in reliefu si in color; asemenea si tóte monumentele, tóte stradele, tóte pietiele si chiaru fia-care casa.

Vedemu printr'acésta scurta schitia ca reuniunea unoru detalii atatu de complete si esacte nu potu lipsi se continue una opera interesanta si instructiva in celu mai mare gradu.

(Va urmá).

Au esitu de sub tipariu si brosiurile II III din Manualulu de agricultur'a practeca, de d. G. Vintila, inspectore silvanale-districtuale in Fagarasiu. Cuprinsulu ei e: Continuarea si finea capitulului despre gunoiu. Cultur'a generala si speciala a plantelor de campu: cerealele, pastaiósele, plantele de sapatu, de nutretiu, uleóse, textile, tinctoriale, industriale. Cultivarea fenatielor si a pasiuniloru: valórea fenatielor, si vestmentulu lor, crescenti'a erbei, prefacerea unui locu de aratura in fenatiu prin sementie de ierburi, cultivarea fenatielor esistinti, re'ntinerirea, gunoiera, irrigarea (udarea) fenatielor, tempulu cositului; cultivarea pasiuniloru si grigirea lor. Rotatiunile. Animalele domestice: organismulu animalicu, nutritiunea animaleloru. In brosiur'a IV urmédia continuarea acestui capitulu, despre animalele domestice. Pretiulu unei brosiuri face 40, cu tramitere pe posta 46 cr. v. a. Abonamentulu se póte face si acumu la autorele in Fagarasiu. Recomendamu cu placere si acésta continuare, si relevamu resolut'a activitate a d. auctore, care nu-si ingrópa talentulu, ci lu face se fructifice in cetitori, cari voru profitá multu din citirea acésta, spre a sci lucrá cu ratione. —

POPULATIUNEA PAMENTULUI

In acesti din urma 10 ani mai tóte statele au facutu numeratiuni esacte ale populatiunei; de aceea s'a adunatu unu materialu statisticu fórte abundantu si interesantu, din carele vomu estrage urmatóriele:

Pe suprafaci'a intréga a globului traiescu 1377 millióne de ómeni.

Europ'a nutresce pe 178,120 miliaria patrate geografice 301,600,000 ómeni.

Asi'a pe 796,005 m. p. g. 794 millióne ómeni.

Australi'a si Polynesi'a pe 161,105 m. p. g. 4,365,000 ómeni.

Afric'a pe 543,570 m. p. g. 192,520,000 ómeni.

Aprópe o treime a intregi omenimi cuprinde imperiulu chinezu cu 446¹/₂ millióne locuitori, care numeru intrece aprópe cu 50 procante populatiu-

nea Europei intregi. In privinti'a Asiei este remarcabilu faptulu, ca populatiunea Asiei — mai multu de catu diumetate din geniulu omenescu — este distribuita in proportiuni fórte neregulate, de vreme ce aprópe siepte optimi apartienu litoraleloru si insuleloru ostice Chinei, Indiei si Iaponiei, pe candu colosalu teritoriu rusescu din Asi'a nu are de catu 10,730,000 locuitori pe 300,000 miliarie patrate. Provinci'a siberica Iakutsk contine pe 71,420 mil. numai 228, 363 locuitori, pe candu Chin'a pe teritoriulu seu propriu intretiene póte 430 millióne.

Imperiulu germanu are 9815 mil. cu 41,058,139 locuitori. Aprópe totu asia de mare este si Franci'a de astadi, care cuprinde 9599 miliarie si 36,469,836 locuitori. Inaintea resboiului avendu Franci'a 9862 miliarie intrecea pe Prusi'a impreuna cu Federatiunea germana de nordu si cu statele germane de sudu.

Intre cele-lalte state figuréza Rusi'a (afara de Finlandu) cu 90,515 miliarie si 69,364,544 locuitori; Marea-Britania si Irlandi'a cu 5696 mil. si 31,817,108 locuitori; Austro-Ungari'a cu 11,304 mil. si 35,900,433 locuitori.

Asié dér' continentele cele mai pucinu suntu Australi'a si Americ'a; apoi urméza Afric'a, in fine Asi'a. Continentulu celu mai impoporatu este Europ'a; ceea ce se atribue imensei desvoltari litorale, care culminéza in cele trei peninsule: Greci'a, Itali'a si Spani'a.

In Europ'a are populatiunea cea mai désa Angli'a si Germani'a.

Intre tierile de cultura ocupa Franci'a, Angli'a si Belgi'a primulu rang. (C. rom.)

Mai nou.

Il. Sa. Ioane Olteanu episcopulu Lugosiu-lui cu decretu din Schönbrón 16 Octobre 1873, e denumitu de episcopu grec. cath. alu Oradei mari. —

Imperatulu Wilhelm bineventatu de imperatulu nostru la Sz-Póltén veni in Vien'a in 17 Oct. unde i se facu totu-feliulu de distinctiuni regali in onórei.

La vacantele episcopii din Aradu si Lugosiu se afla mai multi candidati, inse pana acumu nu se facu nici alegerea in Aradu, nici denumirea in Lugosiu.

„ALBINA“

Institutu de creditu si economii
in Sibiu.

Se aduce la cunoscintia publica, ca desvoltarea favorabila a affaceriloru institutului nostru ne-a pusu in placut'a pusetiune, de a deschide in sensulu statutelor si alu regulamentulu nostru specialu cu 1 Noembre a. c. si ramulu imprumutelor ipotecari.

Informatiuni tiparite asupra modalitatii si conditiuniloru, se dau dela directiunea nóstra gratis.

Sibiu, 13 Octobre 1873.

3—3

Consiliulu de administratiune.

Anuntiu.

Subscribulu are onóre a face stimatulu publicu cunoscutu, ca si-a deschisu cancellari'a de avocatulu in casele lui Reminoff Nr. 616 in strad'a Ilieniloru in Fagarasiu, si ca va staruí cu acuratetia a servi onoratulu publicu in ori ce affacere, ce taie in sfer'a judeciale, adeca: civile, cambiale, crimi-

nale si urbariale; apoi in totu, ce atinge resortulu publico-politicu.

Fagarasiu in 16 Octobre 1873.

2—3

Ioanu Grama
advocatulu.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de docente la scól'a populara romana din Arpatacu, prin acest'a se publica concursu.

Salariu anuale e de 200 fl. v. a. si 50 fl. cá bani de Cuartiru. Concurrentii trebuie se tramita petitiunea la efori'a scolastica séu la subsemnatulu pana in 30 Octobre.

Arpatacu in 16 Octobre 1873.

2—2 pl.

Franciscu Babosiu
presied. eforiei scol.

Nr. 1639/pol. 1873.

1—3

Concursu.

Devenindu vacante notariatele cercuali, alu Porumbacului si Scoreiului si anume: celu de antaui custatoriu din comunitatile Porumbaculu inferiore, Porumbaculu superiore si Sarata, impreunatu cu unu salariu anuale de 400 fl. v. a. si cuartiru liberu cu resiedintia in comunitatea Porumbaculu infer; celu de alu doilea custatoriu din comunele: Cartisióra opréna, Cartisióra strezeana, Arpasiulu superiore si Scoreiulu, impreunatu cu unu salariu anuale asemenea de 400 fl. v. a. cu cuartiru liberu, ce are a-lu prestá comun'a in urma numita, — se escria prin acésti'a concursu pana in 20 Noembre 1873. st. n. —

Doritorii de a ocupa ver-unulu din acestea statii notariale au a-si inainta la subscribulu oficiu suplicele tambrate si proviedute cu documentele de cualificatiune pana la terminulu defiptu.

Vistea inf. 17 Octobre 1873.

Pretur'a Vistei

Boieriu
pret.

In editur'a Librariiei

SOCECU & COMP.

din **Bucuresci**

au aparutu si se afla la noi de vendiare:

Scrierile complete ale lui

Constantinu Negruzzi

3 Volume, formatu Charpentier, chartia velina
fl. 7.50.

(Numelz Correspondentului).

H. Zeidner.

Cursurile

la bursa in 21 Octobre 1873 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 41	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 " 05 ¹ / ₂	" "
Augsburg	—	—	107 " 45	" "
Londonu	—	—	112 " 50	" "
Imprumutulu nationalu	—	—	72 " 40	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	68 " 10	" "
Obligatiunile rurale ungare	—	—	73 " —	" "
" " temesiane	—	—	72 " 50	" "
" " transilvane	—	—	71 " —	" "
" " croato-slav.	—	—	75 " —	" "
Actiunile bancei	—	—	944 " —	" "
" creditului	—	—	212 " 75	" "